

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЕТА ИЗВЪНРЕДНА СЕСИЯ
1956 г.

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

Библиотека Ц.К. Ф.К.П.

ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО „НАУКА И ИЗКУСТВО“

ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Първо заседание

Понеделник, 16 април 1956 г.

(Открито в 10 ч.)

Точно в 10 ч. в заседателната зала влиза югославската парламентарна делегация начело с ръководителя ѝ Моша Пияде, член на Съюзното Вече и председател на Съюзната народна скупщина, придружена от председателя на Президиума на Народното събрание Георги Дамянов, посрещната с бурни и продължителни ръкопляскания, и заема местата на министерските банки.

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Другари и другарки народни представители! В залата присъствуват необходимият брой народни представители.

Откривам днешното заседание на Народното събрание.

Президиумът на Народното събрание с указ № 107 от 10 април 1956 г. е свикал Народното събрание на пета извънредна сесия.

Другари и другарки народни представители! От името на Бюрото на Народното събрание предлагам да бъде одобрен следният дневен ред на настоящата пета извънредна сесия:

1. Доклад за посещението на делегацията на Народното събрание в Съветския съюз от председателя на Народното събрание и ръководител на делегацията Фердинанд Козовски.

2. Разглеждане на заявлението на председателя на Министерския съвет за освобождаването му от длъжност.

3. Избиране председател на Министерския съвет.

4. Доклад на комисията по проверка на изборите относно частични избори за народни представители и

5. Одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 4 февруари до 15 април 1956 г.

Има ли предложения за допълнение на дневния ред?

Обаждат се: Няма.

Председател Фердинанд Козовски: Няма. — Моля другарите народни представители, които са съгласни с предложения от Бюрото дневен ред, да вдигнат ръка. Приема се.

Другари и другарки народни представители! Всред нас присъствуват като гости на Народното събрание членовете на делегацията на Съюзната народна скупщина на Федеративна народна република Югославия начело с ръководителя на делегацията, член на Съюзното Вече и председател на Съюзната народна скупщина др. Моша Пияде. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Позволете ми да ги поздравя сърдечно от ваше име. *(Продължителни ръкопляскания)*

Драги другари, представители на братските нам народи на Югославия!

Разрешете ми от името на Народното събрание на Народна република България, от името на целия български народ още един път да ви приветствувам и да изкажа нашето задоволство от присъствието на вашата делегация на настоящата сесия на Народното събрание.

Посещението на делегацията на Съюзната народна скупщина на Федеративна народна република Югославия начело с председателя на Съюзната народна скупщина др. Моша Пияде е плод на все по-благоприятното развитие на добросъседските и дружески отношения между нашите народи.

Другари! Между народите на България и Югославия съществуват, както е известно, вековни връзки. Нас ни свързва обаче не само географската близост на нашите страни, не само езиковото и национално-битовото родство, но и общите борби както в далечното, така и в близкото минало срещу общите наши поробители и подтисници.

В резултат на положените през последните години усилия от нашите страни ние се радваме днес на нормални добросъседски отношения, които са на път да станат такива, каквито трябва да бъдат отношенията между две братски социалистически страни. Това е несъмнено твърде радостен факт, който засяга най-жизнените интереси на нашите народи, които се стремят към мир и социализъм, към дружба и сътрудничество с всички народи на базата на равенството и взаимната изгода.

Известно е, че както правителството на Федеративна народна република Югославия, така и правителството на Народна република България не само напълно одобряват, но и последователно прилагат в отношенията си с дру-

гите държави петте принципа, провъзгласени от република Индия и от Китайската народна република и горещо подкрепяни от Съветския съюз, а именно — взаимно зачитане на териториалната цялост и суверенитет, ненападение, ненамеса във вътрешните работи една на друга, равенство и взаимна изгода, мирно съжителство.

В пълно съгласие с тия принципи ние постигнахме през последните години не малко успехи в нормализиране и възстановяване на нашите стари дружески взаимоотношения.

Няма никакво съмнение, че тези успехи занапред ще се умножават, тъй като и правителствата, и народите на нашите две страни желаят това.

Другари и скъпи гости от братска Югославия! През време на досегашния ви престой в нашата Родина вие можахте, макар и отчасти, да се запознаете по-отблизо с постиженията в изграждането на социализма, които българският народ завоюва през годините след освобождението си от фашизма и империалистическото робство. Вие имяхте възможност на дело да се убедите в дълбокото миролюбие на българския народ, в това, че той горещо желае да живее в условия на мир и сигурност. Ние знаем, че от същите идеи и стремежи са вдъхновени и братските югославски народи.

Ние всички се радваме на успехите в социалистическото строителство, постигнати от вашата страна.

Ние сме дълбоко убедени, че както сегашното ваше посещение у нас, така и бъдещото гостуване на делегация на Народното събрание на Народна република България в Югославия ще допринесат извънредно много за по-доброто наше взаимно опознаване и сближаване, а също така и за обмяната на опит във великото и общо дело на двата народа.

Осъществяването на нашата велика цел — построяването на социализма — е органически свързано със запазването и укрепването на мира в целия свят. Поради това именно борбата на нашите народи за социализъм е и борба за мир. Ние с радост можем да отбележим, че в тази насока сме постигнали големи успехи. Все по-укрепващите приятелски и добросъседски отношения между България и Югославия са извънредно важен фактор за заздравяването на мира на Балканите. По-нататъшното развитие на дружеските българо-югославски отношения ще бъде важен фактор за политическата обстановка на Балканите — тя все повече да се подобрява в интерес на балканските народи, а също така и в интерес на световния мир и сигурност.

Другари и другарки! Понастоящем положението в света се характеризира, както се знае, с известно отслабване на

напрежението в отношенията между държавите. В тази насока оказват и тепърва ще има да оказват своето огромно въздействие и историческите решения на XX конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз. Разкриват се нови благоприятни възможности за по-нататъшно разведряване на международната атмосфера, за развитие на добросъседски и приятелски отношения между държавите. Пред нашите две страни се разкриват реални възможности за изграждане на все по-тясно сътрудничество и все по-задълбочени и по-сърдечни братски отношения в името на жизнените интереси на нашите народи, в името на социализма и укрепването на мира в целия свят.

Да живее приятелството и дружбата между българския и югославските народи!

Да живее мирът в целия свят! (*Всички стават и бурно и продължително ръкопляска*)

Давам думата на ръководителя на югославската парламентарна делегация др. Моша Пияде, член на Съюзното Вече и председател на Съюзната народна скупщина.

Moša Pijade: (*Sa tribine. U sali svi ustaju i dočekuju ga burnim i dugotrajnim aplauzima*)

Druže Predsedniče,

Visoki dome,

U ime delegacije jugoslovenske Savezne narodne skupštine i u ime same Savezne narodne skupštine i u ime naroda koje ona predstavlja izražavam i ovom prilikom našu zahvalnost na srdačnom dočeku na koji smo naišli svuda gde smo dosad došli u dodir s bugarskim radnicima i seljacima, s predstavnicima vlasti, i društvenih organizacija, s radnicima na svima poljima društvene delatnosti. Zahvaljujući u isto vreme svima članovima ovog visokog doma na toplom prijemu i drugu predsediku na pozdravu, hteo bih da naglasim da smo osobito zahvalni što nam je pruženo zadovoljstvo da budemo prisutni vašem današnjem zasedanju. Uveravam vas da će delegacija Narodnog sobranja Narodne Republike Bugarske, kad nam uskoro bude vratila posetu naići u Jugoslaviji na isto tako srdačan i prijateljski prijem. (*Dugotrajni aplauzi*)

Polazeći u vašu lepu zemlju mi smo bili uvereni da je izgradjivanje normalnih dobrosusedskih odnosa medju našim dvema zemljama odmaklo dovoljno napred da bi sa obe strame mogli biti učinjeni dalji uspešni naponi za ostvarenje boljeg uzajamnog razumevanja i prisnije saradnje, kako u medjusobnim prijateljskim odnosima, tako i na polju opštih medjunarodnih odnosa, gde su baš danas u eri opšteg popuštanja zategnutosti, potrebni odlučni naponi svake nacije i udruženi naponi svih da bi se obezbedio što trajniji mir i opšti napredak za sve narode sveta.

Polazeći od potrebe obezbeđenja sopstvene nezavisnosti, kako bi se u miru mogla posvetiti izgradnji i razvijanju socijalističkih društvenih odnosa, Jugoslavija je u svojoj spoljnoj politici stalno nastojala da što više razvije prijateljske odnose sa svima narodima, bez obzira na geografsku udaljenost i na njihovo političko, socijalno i ekonomsko uređenje. Ti su odnosi razvijani na bazi ravnopravnosti, poštovanja nezavisnosti i nemešanja u unutrašnje stvari drugih. Držeći se tih principa spoljna politika Jugoslovenske vlade trudila se da što više doprinese aktivnoj mirnoj koegzistenciji i saradnji svih naroda i zato su te težnje određivale i aktivnost Jugoslovenske vlade u Organizaciji ujedinjenih nacija.

Ova politika aktivne mirne koegzistencije, koja u suštini znači negiranje podele sveta na blokove, omogućila je našoj zemlji da široko razvije ekonomske, političke, kulturne i druge odnose s velikim brojem zemalja, i da stvori naročito prisnu saradnju sa zemljama Azije, Afrike i Evrope koje se rukovode istim načelima. Principi ove politike uneti su i u Beogradsku deklaraciju i poslužili su normalizovanju i razvijanju svih prijateljskih odnosa između naše zemlje i Sovjetskog Saveza, kao i razvijanju naših odnosa sa Narodnom Republikom Kinom i evropskim narodnim demokratijama. U isto vreme Jugoslavija je proširila svoje odnose sa socijalističkim i demokratskim pokretima u svetu.

U današnjim međunarodnim uslovima, kada ideja i praksa aktivne mirne koegzistencije sve više osvajaju svet, kada je socijalizam postao opšta svetska snaga s vanrednim perspektivama, kad novi razvitak međunarodnih odnosa pruža velike mogućnosti razvitku socijalizma u svetu putem saradnje svih socijalističkih snaga, očigledno je da su dati i uslovi za razvijanje prijateljstva i saradnje i među našim dvema zemljama, koje, bez obzira na razlike u putu za njegovo postizanje, teže istom cilju — socijalizmu.

Na toj novoj osnovi mi gajimo čvrstu veru da će u odnosima naših dveju zemalja za navedeno nestati uzroci nesporazuma koji su u bliskoj i daljoj prošlosti izbijali među nama na štetu životnih interesa naših susednih i bratskih naroda. *(Aplauzi)*

Drugovi narodni poslanici,

Meni je osobito drago da mogu ovde, u ime cele naše delegacije da izjavim da je ono što smo za ovo malo dana naše posete Bugarskoj videli u vašoj zemlji da nam je stvorilo sasvim jasnu sliku velikih uspeha koje ste postigli vi do danas u socijalističkoj izgradnji. Mi te uspehe vaše duboko poštujemo i oni nam pružaju veru da ćete vi tim putem i dalje nastaviti.

Živelo prijateljstvo i saradnja naroda Narodne Republike Bugarske i Federativne Narodne Republike Jugoslavije!

Živeo mir u celom svetu! (Svi ustaju i burno i dugo aplaudiraju)

(Моша Пияде: (От трибуната, посрещнат от всички със ставане и с бурни и продължителни ръкопляскания)

Другарю председ тел!

Скъпи другари!

От името на делегацията на югославската Съюзна народна скупщина, от името на самата Съюзна народна скупщина и от името на народите, които тя представлява, изразявам по този случай нашата благодарност за сърдечния прием, с който бяхме посрещнати навсякъде, където досега влязохме в допир с българските работници и селяни, с представителите на властта и на обществените организации, с работниците от всички области на обществената дейност. Същевременно, като благодаря на всички народни представители за топлия прием, на др. председател за поздравленията, бих желал да подчертая, че сме особено благодарни за удоволствието да присъствуваме на вашето днешно заседание. Уверявам ви, че делегацията на Народното събрание на Народна република България, която наскоро ще ни посети, ще бъде посрещната в Югославия също така сърдечно и приятелски. *(Продължителни ръкопляскания)*

Тръгвайки за вашата хубава страна, ние бяхме уверени, че изграждането на нормални добросъседски отношения между нашите две страни е отишло доста напред, за да могат от двете страни да се направят по-нататъшни успешни усилия за осъществяването на по-добро взаимно разбирателство и по-тясно сътрудничество както във взаимните приятелски отношения, така и в областта на общите международни отношения, където точно днес, в ерата на общото отслабване на напрежението, са необходими решителни усилия от всяка нация и обединените усилия на всички, за да се осигури по-траен мир и общ напредък на всички народи в света.

Изхождайки от необходимостта да се осигури собствената независимост, за да може в мир да се отдаде на изграждането и развиването на социалистическите обществени отношения, Югославия в своята външна политика постоянно полагаше усилия все повече да развива приятелските отношения с всички народи, независимо от географската отдалеченост и от техния политически, социален и икономически строй. Тези отношения се развиваха на базата на равноправието, зачитането на независимостта и ненамесата във вътрешните работи на другите страни. Придържайки се към тия принципи, външната политика на югославското правителство целеше да допринесе колкото може повече за активното мирно съвместно съществуване и сътрудничество между всички народи. Тъй като тия стре-

межи определяха и дейността на югославското правителство в Организацията на обединените нации.

Тази политика на активно мирно съвместно съществуване, която в същност означава отричане разделянето на света на блокове, даде възможност на нашата страна да развие широко икономическите, политическите, културните и другите отношения с много страни и да създаде особено тясно сътрудничество със страните на Азия, Африка и Европа, които се ръководят от същите начала. Принципите на тази политика залегнаха и в Белградската декларация и допринесоха за нормализирането и за развиването на още по-приятелски отношения между нашата страна и Съветския съюз, както и за развиването на нашите отношения с Китайската народна република и с европейските народни демокрации. Същевременно Югославия разшири своите отношения със социалистическите и демократическите движения в света.

При днешните международни условия, когато идеята и практиката на активното мирно съвместно съществуване все повече завладяват света, когато социализмът е станал обща световна сила с изключителни перспективи, когато новото развитие на международните отношения дава големи възможности за развитието на социализма в света чрез сътрудничество на всички социалистически сили, очевидно е, че са създадени и условия за развиване на приятелство и сътрудничество и между нашите две страни, които независимо от разликата в пътя към неговото осъществяване се стремят към същата цел — социализма.

На тази нова основа ние сме твърдо уверени, че в отношенията между нашите две страни навеки ще изчезнат причините за недоразуменията, които в близкото и по-далечно минало са възниквали между нас във вреда на жизнените интереси на нашите съседни и братски народи. *(Ръкопляскания)*

Другари народни представители! Особено ми е приятно, че мога тук, от името на цялата наша делегация да заявя, че онова, което можахме да видим във вашата страна през малкото дни от нашето посещение в България, ни даде ясна представа за големите успехи, които вие сте постигнали до днес в социалистическото строителство. Ние много ценим тези ваши успехи и те ни карат да вярваме, че вие ще вървите и занапред по този път.

Да живее приятелството и сътрудничеството между народите на Народна република България и на Федеративна народна република Югославия!

Да живее мирът в целия свят! *(Всички стават и бурно и продължително ръкопляскат)*

Председател Фердинанд Козовски: Има думата др. Димитър Ганев, председател на комисията по външните работи.

Димитър Ганев: *(От трибуната)* Драги югославски другари! Считаю за приятен дълг да се присъединя към поздравленията, които ви отправи председателят на Бюрото на Народното събрание др. Фердинанд Козовски и от името на комисията по външните работи ви приветствувам най-сърдечно.

Ние сме особено щастливи да посрещнем представителите на братските нам югославски народи като гости на заседанието на върховния орган на нашата страна. Това посещение е показателно за големите промени, които настъпиха в последните години в отношенията между Народна република България и Федеративна народна република Югославия.

Позволете ми да изразя дълбокото задоволство на народните представители и по-специално на комисията по външните работи от успешното развитие на връзките между двете страни, което отговаря на старите традиции на дружбата, завещана ни от най-добрите синове на нашите народи, на взаимната заинтересованост от укрепването на мира на Балканите и в целия свят и на еднаквостта на стремежите и целите в социалистическото строителство, които ни вдъхновяват.

По време на вашата обиколка вие се запознахте с постигнатото от нас в отделните области на социалистическото преустройство на страната, разговаряхте с трудещите се, които непосредствено извършват това преустройство.

Надявам се, че в тези разговори вие сте почувствували сърдечността на чувствата, които има нашият народ към югославските народи, интереса, който проявява към вашите успехи в социалистическото строителство, и задоволството, с което ги посреща. Всичко това показва колко здрави корени имат нашите отношения, колко е солидна основата за тяхното по-нататъшно развитие и че е поставен край на временните недоразумения, които не бяха от полза за нашите народи.

Българският народ искрено желае да развива и разширява приятелските връзки и дружбата между народите на нашите две страни. Народното събрание на Народна република България, придържайки се към това общо желание, винаги ще се стреми да укрепва тази дружба. Ние сме уверени, че в тази насока ще срещаме, както и досега, същото разбиране и съдействие от ваша страна.

Както Народна република България, така и Федеративна народна република Югославия изразиха своята увереност, че международните проблеми могат да бъдат разрешени, ако държавите се придържат към принципите на взаимно зачитане териториалната цялост и суверенитета, на ненамеса във вътрешните работи, на равенство и взаимна изгода, на мирно съвместно съществуване между държавите. Като прилагат последователно тези принципи в своята външна политика, нашите страни не само активно съдействуват за намаляване на международното напрежение, но и поставиха своите отношения на основа, която съдействува за тяхното всестранно укрепване.

Нормализирането на отношенията и успехите във възстановяването на старите дружески връзки между България и Югославия отразяват и служат както на интересите на българския и югославския народи, така и на интересите и на другите балкански народи. Те са важен принос за укрепването на мира на Балканите и съдействуват за създаването в тази част на света на атмосфера на сигурност и доверие. Тяхното по-нататъшно разширяване и задълбочаване ще отговаря на стремежите и на България, и на Югославия да провеждат в международните отношения политика на мир и международно сътрудничество, която осигурява възможностите за спокоен творчески труд, така необходими за огромните обществени и икономически преустройства, които нашите страни извършват.

На края бих искал да изразя надеждата, че вашето посещение в Народна република България е само началото на бъдещия още по-тесен контакт между обществените и културните дейатели на двете страни. Това ще позволи нашата дружба още повече да укрепва, а нашето сътрудничество да се задълбочава и разширява в интереса и за благото на нашите трудолюбиви народи и за тяхното мирно развитие по пътя на социализма.

Да живее и крепне българо-югославската дружба!
(Продължителни ръкопляскания)

Да живее трудолюбивият и героичен югославски народ!
(Продължителни ръкопляскания)

Да живее мирът на Балканите и в целия свят!
(Продължителни ръкопляскания)

Председател Фердинанд Козовски: Думата има по същия случай народният представител др. Лалю Ганчев.

Лалю Ганчев: (От трибуната) Драги гости, другарки и другари народни представители! Със сърца, изпълнени с най-добри чувства, ние днес приветствуваме от трибуната на Народното събрание членовете на югославската парла-

ментарна делегация начело с председателя на Съюзната народна скупщина др. Моша Пияде.

Нашата среща с тях представлява нов принос в общия стремеж към все по-тясно сътрудничество между миролюбивите и братски народи на България и Югославия.

Ние винаги сме подчертавали героизма и саможертвената борба на югославските народи, които в продължение на четири години всред планините на Черна гора, Босна и Словения, всред долините на Сърбия и Македония, по полетата на Хърватско и Войводина неустрашимо воюваха срещу общата и свирепа фашистка тирания.

В следвоенните години на възстановяване и строителство ние искрено се радваме на постигнатите успехи в нова Югославия.

За кратко време върху развалините на старата кралска държава югославските народи създадоха нов обществен строй, при който работниците и селяните поеха властта в свои ръце и станаха творци на своята собствена съдба.

Още не бяха стихнали грозните тъпнежи на войната, милиони младежи и девойки от шестте републики на Югославия масово навлязоха в младежките бригади като авангард на всенародните усилия за изграждане на новия живот. В днешна Югославия с всяка измината година израстват нови и нови промишлени предприятия. Създаването на тежката промишленост даде възможност на югославското съюзно правителство да постави през есента на миналата година новите задачи за разширяване на леката и хранителната промишленост, за подпомагане на селското стопанство.

Изграждането на нова Югославия е общо дело на всички народностни групи в многонационалната федеративна република.

Години наред милиони хора, сплотени в Съюза на югославските комунисти, в Социалистическия съюз на югославските трудещи се, в съюзите — на синдикатите, на народната младеж, на бойците от народоосвободителната армия и в редица други обществени организации влагат своите сили за икономическото и културното възможване на родината си.

Българските работници и селяни, нашата народна младеж и интелигенция радостно приветствуват всеки успех на братските югославски народи. Те високо ценят всяка придобивка, завоювана с общите усилия на всички трудещи се.

До 9 септември 1944 г. — денят на нашето освобождение от фашистката робия — България бе една от много изостаналите страни в Европа. Сега ние сме горди да заявим, че още в първите години на народната власт под ръководството на Българската комунистическа партия, с безко-

ристната помощ на могъщия Съветски съюз нашата страна ликвидира с тежкото наследство на мракобесническите буржоазни и фашистки режими.

България днес се възправя като свободна, народнодемократична и преуспяваща република със своя тежка промишленост, с модерно, бързо машинизиращо се селско стопанство, с процъфтяваща наука и култура.

Вие, драги гости, посетихте една част от Родината ни и сами видяхте, че там, където някога след дървеното рало в царска България се влачеше жалкото и мизерно съществуване на българските селяни, сега кипи благодатният труд на нашите кооператори. Коренно се преобразиха родните села. Ведно с електричеството в тях навлезе културата, новият щастлив и радостен живот.

Навсякъде вие сте видели, в неспирен устрем напред, нашите трудещи се хора, които искрено и честно желаят да се разширява все повече стопанското, културното и всеотдайното сътрудничество между нашите съседни народи. И колкото по-крепко е това сътрудничество, толкова по-добре ние ще служим на делото на социализма и мира.

В усилията си да дадем своя принос за запазването на общия мир, ние единодушно подкрепяме миролюбивите инициативи на Правителството на великия Съветски съюз за намаляване на международното напрежение за широко международно сътрудничество, за мир и дружба между народите върху прокламираните принципи за ненападение и ненамеса във вътрешните работи, за взаимно зачитане и взаимна изгода, за мирно творческо съжителство.

Само в мир и искрена дружба нашите съседни и братски народи могат с още по-голям размах да творят своето щастие и благоденствие.

Затова няма друга по-възвишена и по-благородна задача от тая да работим дружно и всеотдайно за благото на нашите народи, за запазването на мира на Балканите и в целия свят.

Да живее, да крепне и да преуспява делото на дружбата и сътрудничеството между България и Югославия!

Да живее мирът в целия свят! (*Продължителни ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари народни представители! От името на Бюрото на Народното събрание предлагам с това да завършим предобедното заседание и следващото заседание да се състои утре, вторник, 15 часа, с продължаване на гласувания днес дневен ред. Има ли друго предложение? — Няма.

Който от другарите народни представители е съгласен с това предложение на Бюрото, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, приема се.

Съобщавам ви, другари народни представители, че утре в 10 ч. сутринта парламентарните групи на Българската комунистическа партия и на Българския земеделски народен съюз ще имат частно заседание.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 10 ч. и 35 м.)

Председател: **Ф. Козовски**

Секретари: { **Ж. Вълкова**
 { **Б. Якимов**

Стенограф: **Г. Тръпчев**